

متن پرسش

سلام و عرض ادب: در شرح ده نکته از معرفت النفس فرمودید اید: «اکثر قریب به اتفاق بیماری ها به این صورت شروع می شود که ابتدا روح انسان آماده ی پذیرش آن بیماری می شود و سپس آن را به جسم سرایت می دهد و جسم مریض می شود و یا ابتدا روح از تعادل خارج می شود و بدن خود را درست تدبیر نمی کند و آثار آن عدم تدبیر آن است که عضوی از اعضا نمی تواند به حرکت طبیعی خود ادامه دهد» (خویشتن پنهان ص ۱۱۲) ۱. آیا این نکته نفی سبب های مادی (سرایت، میکروب، ویروس و...) بیماری است؟ یا به نحوی سبب های مادی را علت معده بر بیماری فرض شده و یا برعکس؟ آیا ممکن است فردی مثلا در یک محیط آلوده به کرونا قرار بگیرد و از لحاظ مادی همه ی شرایط برای ابتلا فراهم باشد ولی به خاطر عدم زمینه روحی برای پذیرش بیماری بیمار نگردد؟ در این صورت جایگاه رعایت های بهداشتی به این جهت است که نمی دانیم آیا روح ما آماده ی پذیرش بیماری را دارد یا نه؟ ۲. آیا تحلیل درستی است اگر بگوییم عدم رعایت امور شرعی و بی توجهی به عبادات به جهت خارج شدن نفس از تعادل و عدم تدبیر درست بدن توسط وی یک عامل بیماری است؟ در این صورت عکس این رابطه هم صادق باشد و بتوانیم به طور کلی دینداری را یک راه مقاومت بر ابتلا بیماری بدانیم؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: شواهد و قرائن زیادی حکایت از همین نکته ای می کند که فرموده اید. آری! رویهمرفته روح است که اگر منفعل شد توان تدبیر و مقاومت بدن را کم می کند مگر عوامل مکانیکی مثل شمشیری که بر فرق مبارک مولایمان خورد. می ماند که آیا روح در عین وجه ایمانی و در عین رعایت دستورات بهداشتی به ادله ای که شاید امتحانی در کار باشد؛ مبتلا به بیماری نمی شود؟ که البته نمی توان این را گفت. در این شرایط بهترین راه، رعایت دستورات بهداشتی به حکم وظیفه است ولی قصه ی مرگ و زندگی را نمی توان در دست یک ویروس داد و بیش از حد از آن منفعل شد و زندگی طبیعی را تعطیل کرد. موفق باشید